

Rotterdam, 23 april 2018

Met veel belangstelling heeft onze Rotterdamse instelling, die luistert naar de naam *Huis van Erasmus*, kennis genomen van het eerste verslag van het Ontwikkelteam Burgerschap. We lezen op uw eerste pagina dat u tijdens het ‘ontwikkelproces’ feedback wilt ontvangen van andere netwerken die zich met dit onderwerp bezig houden, en hebben gehouden.

Welnu, uit een beleidsnotitie van *Huis van Erasmus* uit 2010 citeren we:

Het aanleren van intellectuele en morele waarden creëert de vaardigheden voor een meer verantwoordelijk, geweldloos en maatschappelijk betrokken burgerschap. Daarmee wordt tevens bijgedragen aan de sociale cohesie in de stad en aan de participatie van alle medeburgers. Goed burgerschap begint met opvoeding, opleiding en vorming. Erasmus was een sterk pleiter voor de vorming van burgers die uitgaan van de vrije dialoog, het kritische en geweldloze denken, tolerantie, respect en verantwoordelijkheid voor de omgeving en medemens. Het zijn precies die vaardigheden die nodig zijn in de hedendaagse, multiculturele samenleving om deze leefbaar te houden.

We keken toen terug op een onderwijsproject dat wij in een eerste versie in 2006, en later met twee andere Rotterdamse organisaties, te weten de *Stichting Erasmushuis* en het *Erasmiaans Gymnasium*, in 2007 hebben uitgegeven. Het heet *Erasmus voor de Klas*, en het verscheen als Deel 1 voor kinderen van 11 en 12 jaar in groepen 7 en 8 van de basisschool (bovenbouw bo), en als Deel 2 voor scholieren van 15 en 16 jaar in vmbo, havo, vwo (bovenbouw po). U schrijft over een ‘doorlopende leerlijn’, en wij hadden het idee dat dit project eigenlijk in alle basisscholen van Rotterdam (en omstreken) gegeven zou moeten worden, waarna we met diezelfde leerlingen een jaar of vier later nog eens op Erasmus zouden terugkomen. In het eerste deel gaat het om het kennismaken met de stad van Erasmus (1466), met de Laurenskerk die toen gebouwd werd en waar hij tot zijn vierde naast woonde, met hoe de kinderen in die tijd leefden en speelden, over de manier waarop hij gepest werd en hoe daarmee om te gaan, over het ‘brieven schrijven’ van Erasmus en over zijn reizen door Europa in de omstandigheden van toen. Met steeds vragen en opdrachten naar de school van nu.

Erasmus was het tweede kind van een priester, en hij had er dus eigenlijk *niet mogen zijn*. Dat is geen voordelige positie voor een kind. Maar door hard te werken en te studeren wist hij zichzelf, ondanks zijn afkomst, op te werken tot de grootste denker van het toenmalige Europa. Dat is een succesverhaal dat volgens ons kan aanspreken bij de kinderen in het nieuwe Rotterdam (en Nederland).

Ons project is wel met enkele tienduizenden euri uit particuliere bronnen gesteund, en is via het jaarlijkse schoolbezoek van circa 200 leerlingen van klas 1 van het *Erasmiaans Gymnasium* (rond 28 oktober, de verjaardag van de Grote Man) in enkele duizenden exemplaren in het Rotterdamse onderwijs terecht gekomen, maar het heeft niet de impact gehad die wij ervan hadden gehoopt. In 2018 gaan de kinderen nog steeds naar hun vroegere basisscholen met een Power Point-presentatie op basis van *Erasmus voor de Klas*, en werken wij voor de toekomst aan een digitalisering van de informatie van Deel 1.

In Deel 2 gaan we in op het gedachtegoed van Erasmus, op zijn opvattingen over vriendschap, tolerantie, vrede, opvoeding, onderwijs, slavernij en mensenrechten, waardoor de (Nederlandse) scholieren een diepgaander beeld van Erasmus kunnen krijgen, en een echte

relatie met hem kunnen ontwikkelen. Het boek is op flink wat scholen terecht gekomen, maar heeft het minder goed gedaan dan Deel 1, waarin we al teleurgesteld waren.

De achtergrond van onze onderneming was de volgende, en het raakt aan overwegingen die u ook noemt. Een ‘groot project’, in uw termen dan, maakt het mogelijk via Erasmus (figuur uit de Nederlandse Canon en eerlijk gezegd relevanter dan het hijsen van de vlag) belangstelling te wekken voor de situatie in de stad, het land, de hygiëne en het onderwijs van toen, en hoe Erasmus daarover dacht als diep-gelovig humanist, en bovendien een gelijke uitgangssituatie te scheppen voor een gesprek tussen kinderen met de tientallen achtergronden en culturen die Rotterdam telt.

Juist het doortrekken van de situatie van 12 naar 16 jaar voor de Rotterdamse kinderen is eigenlijk geheel en al mislukt. Wij trokken de conclusie dat voor succes de inzet van het gemeentebestuur, of zelfs het landelijke onderwijsbeleid zoals in uw ‘ontwikkelteam burgerschap’, doorslaggevend is.

Wij zouden graag eens door u uitgenodigd worden om ons materiaal te tonen, en er van mening over te wisselen.

Ongevraagd zullen we u een of meerdere exemplaren (als u wilt eventueel 14 stuks) opsturen om u een beeld te geven van de manier waarop we onze uitgaven aantrekkelijk voor kinderen en scholieren hebben gemaakt. Ook is in veel interactie en gezamenlijke activiteit en discussie voorzien. U ziet dat vanzelf. Aan de ‘digitalisering’ zijn wij niet toegekomen indertijd, en dat heeft nu in 2018 onze aandacht.

Op uw ‘consultatieve vragen’ heeft ieder van ons wel een antwoord, maar het lijkt ons voor u en ons veel interessanter dat u ons opvat als een ‘voorganger’, met wie het leerzaam kan zijn eens van mening te wisselen over de pro’s en contra’s.

Met hartelijke groet,
namens Huis van Erasmus,
[contactgegevens worden niet gepubliceerd]